

JÓ HÍR

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE LAPJA

Édesanyánk, Mária

Ha régi ismerőseink gyermekeivel találkozunk, a szülőkre kérdezve próbálunk eligazodni, ki is az, akivel beszélünk. Ki az apád, anyád? A hivatalos iratok is erre kérdeznek rá: anyja neve?

Az Isten Fiában megnyilatkozó végtelen szeretet már megmutatkozott az Atya által kiválasztott édesanya személyében, amikor egyedülálló méltóságra emelte Máriát. Isten mindent megelőző szeretete tette méltóvá őt Fiához.

Amikor Jézus testvéreivé emelt minket, anyát is adott nekünk Mária személyében. Amekkora veszteség éri a gyermeket, ha anya nélkül kell felnőnie, úgy tapasztalja meg a felnőtt ember is a lelki stabilitás hiányát, ha Jézus-kapcsolatából hiányzik Mária gyengédsége: a szolgálat, a háttérben levés készsége. Ezek azok a kincsek, amelyek nélkül az ember előbb törik meg, mintsem alázatosan meg tudna hajolni.

Az anya sohasem „önmegvalósító”, ő mindig Fiáról beszél, és Jézust állítja központba. Ez a kegyelemmel teljes anya hitelesít minket: Mária a mi anyánk. S mint minden szülő, Ő is részesíteni akarja gyermekeit javaiban. Így tekintünk a minden kegyelmet közvetítő Máriára, aki nem a saját érdemeit akarja megosztani velünk, hanem Isten ajándékai előtt akarja megnyitni szívünket. Mária közbenjáróként felénk fordul, s minket kér: lépünk közelebb Jézushoz!

Ő azért lehet a miénk, mert egészen az Istené. Ha kiváltságokat kért volna, s kiragadott volna részeket az Egészből, ami mellett el akarta volna kötelezni magát, a pillanatnak élt volna. De így, hogy a Mindent választotta, beleférünk mindannyian.

Az az ember lehet a másiké, aki odaadta magát Istennek. Attól az embertől lehet várni valamit, aki nem embereknek akar igent mondani, hanem az Istennek, mert őt nem az egyéni érdeke fogja vezérelni, s nem is az emberek véleménye. Jézus Máriának mondott szava – íme, a te fiad – nekünk is szól: viselkedjünk gyermekként! Lássék, hogy nem vagyunk árvák! ■

Feltámadási körmenet a Bazilika előtt

Fotó: Laufer László

Misztériumjáték Bátaszéken

Az egész város számára felejthetetlen virágvasárnapi élményt, üzenetet közvetített a dramatizált formában előadott szenvedéstörténet, melyet Sümegi József diakónus rendezett és tanított be. A 7. alkalommal bemutatott passiót ismét több száz ember tekintette meg.

2. oldal

...van, mi csodálatos...

A média egyik természete, hogy nagy spektrumban képes az emberekhez szólni, megsokszorozva ezzel a társadalmi kapcsolatokat, gyorsan informálhat nagy tömegeket arról, hogy ki, miként és hol siethet a felebarát szolgálatára.

5. oldal

20 éves a Házás Hétvége

1200 ember részvételével ünnepelték a húszéves évfordulót Budapesten. Ami két évtizeddel ezelőtt egy budai lakásban kezdődött, ma már országos hálózattal bír, és kiterjedt határainkon túlra is. Papok, szerzetesek, házaspárok, gyermekek a mozgalom tagjai.

11. oldal

„Szentek legyetek, mert én az Úr szent vagyok”

Kolostorszentelés a Kármelitáknál

A Sarutlan Kármelita nővérek kolostorát, valamint kápolnáját áldotta meg és szentelte fel Mayer Mihály megyéspüspök április 18-án. A szentelésre az ország számos területéről érkeztek hívek.

A kármelita nővérek eredetileg Pécsen laktak, de az ottani kolostor szűknek bizonyult az egyre nagyobb létszámú közösség számára. 2002-ben vásárolták meg a Pécsről 14 km-re, Magyarországon mellett található egykori lovaspanziót, ahová rövidesen elköltöztek. Szükséges volt azonban az eredetileg teljesen más funkciójú épület alapos átalakítása.

A nővérek életének középpontja a napi imádság, egyénileg és közösségekben minden nap kb. 6 és fél órát imádkoznak. Naponta kb. 5 és fél óra kétkezi munkát végeznek, ez biztosítja megélhetésüket is. Többek között ostromterápiával, állattenyésztéssel, gyertyaöntéssel, egyházi ruhák varrásával, ikonfestéssel és könyvkiadással foglalkoznak.

A kolostorhoz tartozó vendégházakat mindazon katolikusok rendelkezésére bocsátják, akik néhány napra Isten jelenlétét, az ima gyógyító csendjét keresik.

Páneurópa Unió Pécsi Szervezete

Keresztény Európát!

Már több, mint 80 éves múltra tekint vissza a szervezet, mely 28 európai országot fog össze és hirdeti a keresztény alapokon nyugvó eszmeiséget. Pécsen 14 éve működik és dolgozik a Magyar Páneurópa Unió helyi szervezete.

Április 16-án Magyarország hivatása az Egyesült Európában címmel Bernd Posselt, a Német Páneurópa Unió elnöke tartott előadást a püspöki palotában közel 300 fő részvételével.

- 1923. gróf Kalergi Páneurópa című műve látott napvilágot,
- 1936. Habsburg Ottó bekapcsolódik a már meglévő Páneurópa Mozgalom életébe,
- 1973. Elnökké választják Habsburg Ottót,
- 1990. Pécs-Baranyai Szervezet létrejön.

Dr. Grünwald Annát, a pécsi szervezet elnökét kérdeztük a mozgalomról.

– Ma hány szervezettel rendelkezik a Magyar Páneurópa Unió?

– 28 európai ország rendelkezik páneurópai szervezettel, és ők tartoznak a nemzetközi páneurópa unióhoz. Az európai országok nemzeti páneurópai szervezetei mind pártok felett álló szervezetek. Felvállalják Európa szellemi hagyományait, a keresztény gyökereket és a keresztény értékeket. A magyar

egyesület is az európai népek kölcsönös megértéséért száll síkra.

– Van-e különbség az Európai Unió és a Páneurópa Unió között és miért van az, hogy napjainkban párhuzamosan létezik a kettő?

– Igen lényeges különbséget jelent az eszmeiség és az alapok, amiket már 1922-ben meghirdettek az alapítók és a követők. Ha csak a zászlóra gondolunk, az Európai Unió kék zászlójából hiányzik a kereszt. A Páneurópa Unióban szinte uralja a zászlót. Ennek a gondolatnak lényege és egyben különbsége is az, hogy mi a keresztény értékeket hirdetjük, vállaljuk és valljuk. A Páneurópa következetesen vállalja az alapító Kalerginek és követőinek a szellemiségét.

– Mikor jött létre a pécs-baranyai szervezet?

– Szervezetünk 1990 őszén indította meg alakulását. Nagyon röviddel azután, hogy Dr. Habsburg Ottó városunk vendége volt. A kezdeményezők között van alapítónk és legfőbb támogatónk Mayer Mihály megyéspüspök úr. Az elmúlt 14 év során, amióta a pécs-baranyai szervezet működik, nagyon sok sikeres programot bonyolítottunk. Vendégeink között olyanok is vannak, akik európai és világszinten is nagyra becsültek. Folyamatosan bővülő tagságunk – mely Pécsen már 200 fő fölé emelkedett – és rendezvényeink nagy számú érdeklődője jelzi, hogy fontos a keresztény Európa közös megtartása és építése.

Passió élőben

Évek óta virágvasárnapon, Jézus jeruzsálemi bevonulásának napján a város apraja-nagyja részvételével élő előadásban mutatják be a szenvedéstörténetet.

Az idei alkalommal is zsúfolásig megtelt templom várta a Mayer Mihály püspök úr által celebrált szentmise kezdetét, melynek keretein belül mutatták be a passiót, immáron hetedik alkalommal.

A Jézus alakját megjelenítő Kajsa Béla, már a szentmise előtt magába zárkózva ült a sekrestyében, és azonosult az általa megjelenített Megváltó-

val. Nem szerepként értékeli, hanem ajándékként. A híveken látszott az átélés, az azonosulás, a mérhetetlen szeretet kiáradása.

Sümei József, a helybéli katolikus gimnázium igazgatója rendezte és keltette életre a passiót.

Gondolkozzunk: államfelfogás

Nagyon is sokszor nézeteltérésekbe kerülünk, egy-egy társadalmi jelenséggel kapcsolatban. Érveléseinkben olyanokká válunk, mint amikor valaki almafáról körtét, körtéről meggyet, meggyfáról pedig szilvát kíván szedni. Minden fa a maga természetének megfelelő gyümölcsöt terem. Az ideológiai érvelésekben ez sokkal bonyolultabb, de ugyanúgy igaz. Egy-egy felfogás megtermi a maga gyümölcsseit.

Manapság az állam felfogásával kapcsolatban látom a nagyon nagy keveredéseket, főként tudatos manipulációkat. Két nagyon is eltérő felfogás között a lényegyet kellene meglátnunk, amelyek nap mint nap kísérik és kísértik gondolkodásunkat. Az egyik felfogás szerint az állam a polgároktól függetlenül létezik, az állam határozza meg a polgárok életét, életvitelét és felfogását. A másik szerint az államot a polgárok hozzák létre és értük van.

Az első felfogás általában a diktatúrák államképe, érvényben marad a diktatúra bukása után egy ideig, hiszen a diktatúra volt elitje őrzi és próbálja tovább restaurálni. Míg a másik felfogás a demokráciára épülő, azon polgárok felfogása, akiknél az állam szervezeteiben létezik és szervezeti szolgálják az állampolgárok érdekeit a közjóknak megfelelően.

Az idősebbnek számító korosztály emlékszik a szocializmus idejére és struktúrájára. Az állam volt az a nagybácsi, aki mindenről gondoskodott. Legyen az az életszínvonal, a minimális szintű életigény, legyen az a munkahely, még ha a nagy része csak vatta munkahely is volt. Nem kellett a jövőt tervezni, mindent elmondott az állami vezetés, akik ellen nem volt szabad kritikát megjegyezni, a világnézetet másként gondolkodást is csak megengedett mederben, a

vallást is csak az általuk hozott törvényerejű rendeletek szerint, hiszen ők voltak az állam. A párt, a pártvezetés, az állam egyetlen egység volt.

A másik felfogás szerint az állam alulról szerveződik. Az állampolgárokért van, az állampolgárok érdekeiért szerveződnék a különféle hivatalok és intézmények. Ezért kapnak kiemelt szerepet a civil szerveződések. Ezek képviselik és szolgálják a helyi érdekeket, ha csak nem régi felfogású vezetés alatt állnak.

Az állampolgároknak nem határozzák meg a világnézeti felfogását, nem határozzák meg mi a semlegesnek nevezett kormányzati elit felfogása és elvárása. Meghagyják mindenki személyes felelősségét és aktivitását. Ennek érdekében a kiegészítő elve szerint történik az ügyintézés és a helyi döntések. Az állam csak segít és nem befolyásol. E felfogás a demokráciát nem hangoztatja, hanem éli. „Fent” azt kutatják és nézik mi az állampolgárok igénye.

A sokat hangoztatott tolerancia nem számszerűsített silányításon nyugszik, nem is egyirányú utca, hanem erkölcsi elvek mentén él; megkülönböztetik a jót és a rosszat, a helyeset és a helytelen, a rombolót és az építőt. Nem manipuláció nyugvó viselkedési formulákat közvetít, hanem belső irányítással rendelkező személyeket kíván kialakítani. Önálló és felelősségteljes, szabadon gondolkodó, egyéni meggyőződéssel bíró állampolgárokat céloz. Nos e felfogás veszélyezteti a mindenképp felett álló állam vezető elitjét. Ezért írja cikkében Hanthy Kinga: „Mint a döntéshozó értelmiségiek, akik gyermekeiket már kiemelték a magyar oktatási rendszerből, és külföldre küldték tanulni, érdekükben állna a tömegképzéssel járó silányítás.”

A tolerancia és a demokrácia nem velünk született talentum, hanem nevelés gyümölcse. A nevelés alakítja ki azt az értékrendet, amely a személynek is meggyőződést, helytállást jelent és a közjó ér-

dekeit is tudomásul veszi. A közjó ugyanis sohasem számszerűtlen szavazás eredménye, hanem a társadalom minőségi kívánalma. Az elsilányítás nem a közjó érdekében végzett építőmunka, hanem a rombolás kategóriájába tartozik. A mai értékeket és értékvesztett társadalomban ezt megérteni sokaknak nagyon nehéz. Ugyancsak Hanthy Kinga fogalmazza meg: A materiális értékek mindig a szegényebb embereknek fontosak, hiszen ők nem tudnak mást hagyni az utódokra. Az immateriális örökség az értelmiség hagyatéka. De örökíteni csak azt lehet, ami van.”

Ha az állam a legfőbb hatalom akkor e jogokat kegyként kívánja nyújtani. Az önálló gondolkodás, a morális elvek vállalása, az Istenre helyezett élet, veszélyként jelentkezik. Ilyen összefüggésben válik érthetővé az a liberális félelem, hogy a vallásos ember felül meri írni az olyan parlamenti döntéseket, amelyek az életet, a családot, erkölcsi elveket érintenek.

Mi igen is elvárjuk, hogy a jogi, a parlamenti és a politikusok döntései mögött ne lobby érdekek, hanem erkölcsi normák is legyenek. Nem normális az a felfogás, hogy valami jogszerű és ugyanakkor erkölcsöt megkérdőjelező. Már Berzsenyi is megfogalmazta, hogy erkölcs nélkül inog az ország: „Mert minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs...”

Nos, tisztelt olvasóim igyekeztem érthető módon megfogalmazni, hogy országunkban, a magyar állampolgárok fejében hol húzódik az az árok, amelynek betemetéséről annyit hallunk, de oly keveset teszünk. Egy elavult felfogással kelle-e elsősorban szakítani.

Az első számban jeleztem, hogy újságunk eligazítást, segítséget is szeretne adni. Nem gazdasági, pártpolitikai tanácsokat.

Tessék elgondolkozni milyen államfelfogásban kívánunk élni. Gondolkozzunk, töprengjünk. ■

a püspökségen

KERESZTÚT címmel szervezett kiállítást a Világ Világossága Alapítvány. Látássérült gyermekek munkáit mutatták április 2–10. között be a Csontváry Múzeum kiállítótermében. A kiállítást Mayer Mihály püspök úr nyitotta meg.

ÉRTÉKEK EURÓPÁJA címmel, konferenciát szervezett a Justitia et Pax Bizottság. A konferencián előadást tartott Pécsről Prof. Gojác

János, a Justitia et Pax Bizottság főtárgya. A szentmisét illetve a zárót Mayer Mihály pécsi megyéspüspök úr mondta.

SAJTÓBESZÉLGETÉST tartottak a püspöki palotában április 27-én Mayer Mihály és Veres András püspökök vezetésével. A beszélgetésen jelen volt Neumayer Katalin a Magyar Kurirtól, Juhász Judit és Szikora József pedig az Országos Katolikus

Rádiótól, valamint a helyi média képviselői.

EURÓPÁÉRT imádkoztak Székesfehérváron Szent István király sírjánál április 29-én. Egyházmegyénket megyéspüspök úr képviselte.

LENGYELORSZÁGI PÁLÓS REND tagjai érkeznek Pécsre május 10-én.

PAPI REKOLLEKCIÓT tartanak május 11-én Pécsen.

TÖMEGTÁJÉKOZTATÁS világnapja lesz május 16-án. Ugyancsak e napon a pécsi székesegyházban horvát napot tartanak.

SZAJER JÓZSEF országgyűlési képviselő lesz a Justitia et Pax Bizottság május 17-i találkozásának vendége. A találkozó 18 órakor kezdődik Pécsen az Alapítványi Székházban a Janus Pannonius u. 11. szám alatt. ■

A keresztények gyűléte

Ha nem kívánjuk démonizálni a kereszténység ellenségeit, s ha szemléletünkben kizárjuk a manicheizmust, amely szerint a világban két eredendő öselv, a jó és a rossz harcol egymással, akkor kénytelenek vagyunk feltenni azt a kérdést, hogy a kereszténységgel szembeni növekvő ellenségességnek miféle benső okai lehetnek? Nem sorolom a benső okok közé az egyház történelmi bűneit, sem az egyes keresztények személyes bűneit. Ugyanis vélt és valós történelmi bűnei más közösségeknek is vannak, nem csak a keresztény egyháznak, amint személyes bűnt sem csupán a keresztények követnek el. A mi kérdésünk nem a gyűlöletre általában, hanem sajátosan a keresztényekkel szembeni gyűlöletre vonatkozik. Mi lehet annyira megbotránkozató a kétezer esztendő kereszténységben, ami arra készíti bírálóit, hogy nyíltan vagy burkoltan fellépjenek ellene, s ezzel beteljesítsék Jézus jóvendölését: „Gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért”? Hogy erre választ kapjunk, röviden összegeznünk kell a kereszténység alaptanítását. Formálisan nézve keresztény az, aki az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében megkeresztelkedett, maradéktalanul elfogadja a Szentírás kinyilatkoztatott voltát és az ún. Apostoli Hitvallás minden egyes tételét, melyek középpontjában Jézus Krisztus áll. Az evangéliumi tanítás alapján a keresztények egyszerre állítják Isten egységét és hármasságát, a tetetlen Isten megtestesülését, Jézus Krisztus isteni és emberi természetét, Mária egyszeri szülését és mindenkor szüzségét; Jézus halálát és feltámadását, a halottak testben történő feltámadását az örök életre. Egyetlen más vallásban sem kerül oly mértékben a hit és az Istenről való beszéd gyújtópontjába a logikai elmentmondásosság, mint a kereszténységben. Az elmúlt kétezer év során számta-

lan kísérlet történt a feszültségek feloldására, a hittételek ésszerűsítésére, de az ilyen jellegű próbálkozásokat az egyház közössége, mely egészében véve az igaz hit letéteményese, sikertelennek és meddőnek nyilvánította. Voltak idők, amikor a legkifinomultabb teológiai kérdések a közbeszéd tárgyai voltak. A 4. században borbélyok, piaci kofák vitakoztak például az egyházi fogalmakról a Szentháromsággal kapcsolatban. Ma egészen másról beszélnek az emberek. Noha a hitet most is az egyházi közösség őrzi és hagyományozza tovább, az egyházi intézményrendszereket látva könnyen az a benyomásunk támad, hogy az Istenről való beszéd, a teológia, egyike a sokféle diszciplínának, mely „szakemberek” kiváltsága. A „nem szakember” többieket, különösen a bulvárlapok olvasóit, a képernyők bámszaít, az értelmiségi véleményezőket egy pillanatig sem foglalkoztatja a Szentírás, sem a keresztény tanítás kibontakozásának folyamata. Közérdeklődésre legfeljebb az egyház bűnei és a papok magánéleti vétkei tarthatnak számot, a felszínes félismeretek a kereszties hadjáratokról, a pápaság hatalmi harcairól, a reneszánsz pápákról, az inkvizícióról, az egyház bizonyos természettudományos felfedezésekkel szembeni ellenállásáról. Mégis, van valami, amiről mindenki, aki a kereszténységről egy keveset már hallott, egészen bizonyosan értesült: ti. az, hogy a keresztények szerint a világ megvan váltva.

Alig van a földgolyónak olyan zuga, ahová nem jutott el az a megdöbbenő mondat, amit Lukács evangéliuma szerint Jézus a farizeusoknak mondott: „Az Isten országa köztetek van”. Ez az a keresztény örömhír, amely valamiképpen magában foglalja az összes fentebb elősorolt paradoxont. Ugyanakkor ez az az állítás, amelynek

képtelenségéről egy pillanat alatt bárki meggyőződhet. A világ megváltottsága ugyanis egyáltalán nem látható. Mit látunk? Globalizálódott gonoszságot és szenvedést. Nap mint nap tapasztaljuk a mérhetetlen igazságtalanságot az élet minden területén. Valóban itt volna az Isten országa? Hát a földrengések, a természeti katasztrófák? A háborúk, szögesdrót kerítések, lemészárolt gyermekek, szülőföldjükön elkergetett emberek, a hazájukban gettóba zárt népcsoportok? No és a népirtások, éhínségek, a környezetszennyezés, a gazdasági kizsákmányolás? A büntetlen gonosztevők és az ártatlanul szenvedők, a betegek, sérültek, megaláztatottak és megszorítottak? Mind egy-egy felkiáltójel: nem, Isten országa nincs itt!

A kereszténység elleni indulatok, bírálatok eredője nagyrészt az amiatati elégedetlenség, hogy a kereszténység két évezrede a világ megváltójának eljöttét hirdeti, miközben mindennapi tapasztalataink szerint a világ megváltatlan. A keresztényellenesség a megváltás utáni vágyból fakad. A gyűlölet oka a kínzó szeretethiány. Az igazságtalanságot és az ártatlanok szenvedését látva hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy a megváltás legegyszerűbb módja egy igazságos, békés, harmonikus társadalmi rend kialakítása lett volna a testi szükségletek kielégítése, a földi hatalom megszerzése és csodák véghezvitele révén. E hárommal kísértetett meg Jézus a pusztában. Ő azonban egészen pontosan azt mondta, hogy „az Isten országa nem jön el szembetűnő módon. Nem fogják azt mondani: »Íme itt van« vagy »Amott«. Mert az Isten országa köztetek van”. A keresztényeknek azt kell igazolniuk, hogy ez megtörtént. És ez aligha lehetséges gyűlölkövésként gyűlöletével, amit pedig mindinkább tapasztalunk.

■ Heidi György

Irakból jött a hír:

Hazánkban 1994-ben szervezték újjá a tábori ordinariátust, amelynek vezetője a püspöki konferencia teljes jogú tagja. Személyi állományát tekintve a tábori püspökség a legkisebb magyar egyházmege.

Jelenleg mindössze tizenegy főállású és tizenkét részmunkaidős lelkész tevékenykedik a különböző alakulatoknál. Pedig a feladat nagy, az Úrnak e szülője is munkásokra vár. Szabó Oszkár, a pécsi egyházmege papja, tábori lelkész-

ként dolgozik. Jelenleg Irakban teljesít szolgálatot. Az ő leveléből idézünk néhány sort.

„Itt nehéz egyházi időt élni. Abszolúte profán és katonai minden. Belül kell hitben élnem hívő katoná társammal együtt, s kívülről magamra veszem a direktórium szerinti időt, próbálok tartani és megélni kisebbségben, s sokszor egyedül is hívő szokásaim, de ez le is tisztít, előbb teszi ha tenni akarom, mert amúgy a megszokás nem tartan meg a dolgokat. Persze, a többnemzeti-ségű katonai ebédlsátorban furcsán

néznek, hogy állva mondom az étkezési imát. De ez is belső dolog, nem értük teszem, legfőképpen időnként helyettük is. A lelkeség itt tán a „názáreti rejtett élet” és a ferenci „mindenki testvér” keveréke lehetne. De megtapasztaltam újólag, hogy az Egyház lelki egységét nem is olyan könnyű megélni, mint ahogy sokszor oly könnyen az egyházas érzület lelki alapjaként beszéltem róla; s amennyit segít a negyedik külszolgálatom utáni „rutin”, annyi baj is van persze vele.

Ecclesia de Eucharistia

„Kelt Rómában, Szent Péternél, 2003. április 17-én, Nagycsütörtökön, Pápaságom 25. évében, a Rózsafüzér évében.”

II. János Pál pápa

Micsoda csodálatos és magasztos tett a 3. évezredet az Oltáriszentségről írt enciklikával indítani! Ezzel a tettel a Szentatya a római katolikusokon, sőt az összes keresztényen túl az egész emberiségnek ad életmentő eligazítást. A bizonyíték erre, a 2. évezredet lezáró „FIDES ET RATIO” enciklikájával együtt nyilvánvaló.

Az Újkorban a tudás és hit, a tudomány és az istenhit, amelyek lényegileg összekapcsoltak, szétváltak. Nyilvánvaló, hogy elsődlegesen ebből a szétválásból fakadt, hogy az elmúlt 500 évben megtorpant az evangelizáció, csökkent az Oltáriszentség imádata, tisztelete. A tudomány viszont látványos sikereket ért el. Az élővilág és benne az emberiség olyan sebeket, olyan súlyos ártásokat szenvedett el, hogy minden felelős természettudós egybehangzó véleménye szerint, ha nem következik be lényegi változás, ha minden úgy halad tovább, mint ahogy most halad, a Föld egy évszázadon belül lakhatatlanná vagy csak nagyon súlyos kínokkal válik lakhatóvá az emberiség számára. Itt rögtön le kell szögezni: nem azért, mert túl sok ember él a Földön. Azért, mert eltűntek a fák, minden elszennyeződött és tudatalatti étel-ellenesség, gyermekellenesség vált általánossá, mert az egyes emberek nem élik meg a lényegüket, személyes, egyedi teremtetett voltukat, misztériumukat.

A Szentatya a „FIDES ET RATIO” enciklikájában a tudomány és az istenhit újraegyesítését sürgetve a minden egyes emberhez tartozó igazságot és szabadságot teszi az újkor tudománnyal szemben méltó helyére. Újra kinyilvánítja, hogy a tudomány és az istenhit az emberi egyénben kapcsolódik össze. A szabad akarattal felruházott ember az egyetlen létező a világ-mindenségben, akinek nincs automatikus érvényes létkerete. Minden más létezőtől eltérően két alapvető tulajdonság jellemzi az embert: 1. automatikusan nem tökéletes, 2. lényegéből fakadóan energiahányos. Következésképpen ahhoz, hogy az egyénnek a halálba torkolló pusztító létezés helyett örök élete legyen, szüksége van az éltető erőforrásra, Krisztusra, a Szentháromság Egy Istenre. Így válik mindenki számára bizonyossá, hogy a Szentatya a két enciklikájával az élet reményét tárta az emberiség elé. Nyilvánvalóvá tette, hogy mindenkinek meg kell térni. A tudás és a hit egységében kell felismerni az Oltáriszentségben köztünk maradt Krisztusban az egyedüli éltető erőforrást. Nekünk, Krisztus-követőknek ma minden korábbinál hitelesebben kell az élet örömhírét hirdetni, közvetíteni! Nagy a felelősségünk! Ne késlekedjünk imádni, az életünk középpontjába tenni az Oltáriszentségben köztünk maradt élő Krisztust!

■ Prof. Dr. Kellermayer Miklós

...van, mi csodálatos...

II. Vatikáni Zsinat médiáról szóló dokumentuma az *Inter mirifica* szavakkal kezdődik, csodálatos technikai találmányokról beszél. 1963-ban, úgy tűnik „még” csodálatosnak tartották mindazokat a találmányokat, amelyek a szélesebb körben hatékony tömegtájékoztatást lehetővé tették. Persze napjainkban sem vélekedünk másként. Még akkor sem, ha nagy bizonyossággal feltételezhetjük, hogy ha most újra összehívánk a II. Vatikáni Zsinaton résztvevő püspököket, akik a médiáról szóló dokumentumot összeállították vagy elfogadásáról szavaztak, a dokumentum szövegében talán egyszer sem említenék – de főleg nem a dokumentum címadó sorában – a „csodálatos” kifejezést. A dokumentum a férfikor nyarába lépett, immár elmúltott negyven. Ebben az időszakban eloszlottak, a sokszor rózsaszínben játszó ködfelhők, de a XII. Piusz pápa által említett „bizalmatlanság” komor felhői is. Ez az időszak arra is jó volt, hogy személyesen is tapasztalatot szerezzünk a hírközvetítő eszközök életünkben betöltött szerepéről: szemügyre vehetjük a behajtott hasznót és a zsurnaliszta tollforgatókkal szemben elveszített csatáinkat is.

No, de térjünk vissza 1963-hoz, az *Inter mirifica* dokumentumhoz. A szóhasználat egyértelműen értésünkre ad valami lényegeset a világ általános helyzetéről: tömegtájékoztatás. Vagyis valaki tájékoztat valakiket valamiről, kiindulásként persze ne gondoljunk mindjárt a szavahihetőségre vagy megbízhatóságra. A kelet-nyugat megosztásban szenvedő világban a politikai érdek valóban az egyirányú tájékoztatást tartotta hatékonyak. Az élettapasztalat egyedüli birtokosaiként tájékoztató monopóliumok kezdehették meg munkájukat, amelyek kezében a média a saját élettapasztalat társadalmi-kegyelmet közvetítő orgánumává vált. Hiányzott a tájékoztatottak visszacsatoló kontrollja, amelynek folyamánként társadalmi és politikai, esetleg gazdasági nézetek az egyházi dogmák szilárdságát és meggyőző erejét messze lepipáló stabilitást nyerhettek. Amikor már minden az állandóság, sőt talán az örökkévalóság levegőjét lehelte a tömegnek, akkor egyesek kétségbe estek a fejlődést illetően: mi van akkor, ha ez az egyoldalú etetés marad örökre?; valóban ez a legjobb állapot?

Ugorhatunk is az időben 1971-re. Ekkor látott napvilágot a Tömegkommunikáció Pápai Tanácsnak varázslatos címmel ellátott új dokumentuma (*Communio et progressio* – Közösség és fejlődés), amely az *Inter mirifica* dokumentum tartalmának gyakorlati kivitelezéséhez kívánt támpontokat nyújtani. Az egyháznak úgy tűnt 71-ben, hogy a sem a kelet-nyugati megosztás, vagy egyáltalán valamiféle megosztás sem jelentheti az ember végleges, tökéletes állapotát. Az

egyház a médiát hidegháborús időszaktól a háborús hangulatba fagyott világot kivezető fejlődés egy hordozójának tekintette. A média egyik természete, hogy nagy spektrumban képes az egyénekhez szólni, megsokszorozva ezzel a társadalmi kapcsolatokat, gyorsan informálhat nagy tömegeket arról, hogy ki, miként és hol siethet a felebarát szolgálatára. A szolgálat erkölcsi kötelessége alapozza meg az információhoz való jogot.

Újabb ugrást tehetünk az időben a következő médiás dokumentumig: az *Aetatis novae* kezdetű dokumentumot 1992-ben adta ki szintén a Tömegkommunikáció Pápai Tanácsa. Ahogy a dokumentum címe is mondja, új korszak kezdődött a világ történelmében, és itt az egyház egészen biztosan nem a vízöntő korszakára gondolt. Ez a gyanúnk csak igazolódik, ha *Communio et progressio* Krisztusára, mint *perfectus communicator*ára, tökéletes emberére gondolunk, aki úgy kommunikál az emberekkel, hogy azok közösségbe kerülnek egymással úgy, hogy az emberi élet minden elemét az Isten Országára szempontjából tökéletesítik. Ezt a vonalat tovább húzva az *Aetatis novae* új meghatározást ad a média természetéről, biztosítva bennünket, hogy az új korszak bennünket sem hagy feladatokat nélkül. A dokumentum a médiát modern *Aeropagusz*-nak nevezi, olyan színtérnek, mint ahol egykor Pál hirdette az Úr feltámadását, úgy ennek a hírek most is meg kell jelenítenie a média, a modern *Aeropagusz* színterén. Vagyis az új korszak az újra evangelizálás korszaka, nem csak emberi közösség és fejlődés, hanem azon új erőfeszítések korszaka, amelyben az erőfeszítések arra irányulnak, hogy az emberi közösséget és fejlődést, a média szolgálatának segítségével a kultúra és civilizáció szolgálatának útján újra összekapcsolja Krisztussal.

Most ne az időben ugorjunk, hanem megvesszük közelebről szemügyre saját helyzetünket. Újtárra indult egyházmegyénkben a „Jó Hír”. Nem lenne jó, ha ezen a fórumon csak valamilyen tömeg-értelmezés szerint valakik tájékoztatnak valakiket. Az is idegen lenne az egyházmegyétől, ha csak valamilyen vízlocsoló jegyében közösséget és fejlődést keresnének. De itt van a lehetőség, hogy az újság az egyházmegye modern *Aeropagusza* legyen: benne lehet minden olyan hír, amelyből megtudhatjuk azt, hogy miként lehetünk mások segítségére a Jézus Lelkétől ihletett, közösséget teremtő és fejlődést szolgáló, Jézus mellett tanúságtévő tevékenységgel.

Újságunk még messze nem *perfectus communicator*, mert még hosszú időre lesz szüksége, hogy profiljában éretté váljék. De mindenki meghívott, hogy a saját valós hírével felleljen a modern *Aeropaguszra*. Talán akkor igaza lesz a II. Vatikáni Zsinatnak abban, hogy ez a találmány is csodálatos... ■ Takács Gábor

„...elrendeltük a pécsi püspökség megalapítását...”

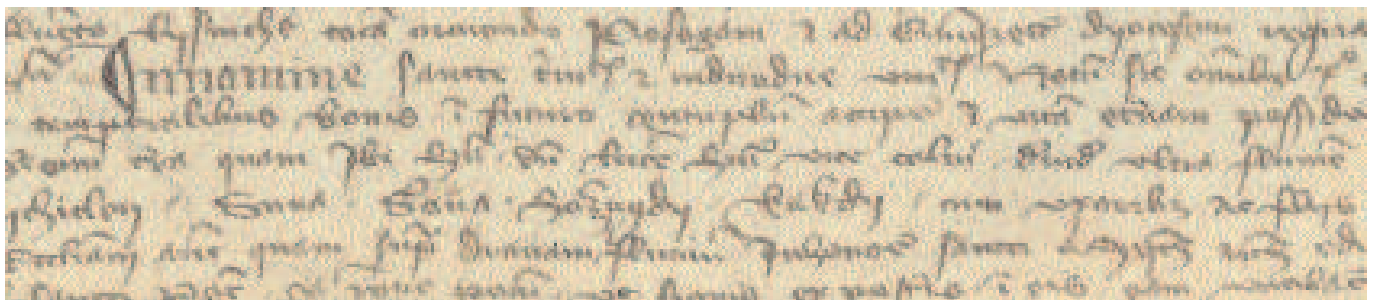
A pécsi püspökség alapítása ugyan csak az első ezredfordulót követő évtized végén történt, ám a város elődjének, a római kori Sopianae-nak mint az közismert, igen jelentős keresztény lakossága volt. A ma már a Világörökség részét képező, 4. század végi sírkamrák, valamint az ókeresztény mauzóleum tanúskodnak a Krisztushívők virágzó közösségéről. A kutatás jelen állása szerint ugyan nem beszélhetünk a kereszténység folyamatos jelenlétéről – azaz nem számolhatunk azzal, hogy a város ókeresztény lakossága megérte a honfoglalást, majd a püspökség megalapítását –, ám minden bizonynyal a településen lévő kultikus építmé-

missziós tevékenysége (1003-1008) nem hozott maradandó sikereket „Magyarország királya háborúval támadva Fekete Magyarországra (Ungriam Nigram), mind erőszakkal, mind félelemmel és szeretettel méltó volt azt az egész földet az igaz hitre téríteni”, tudósít Chabannes-i Adémár krónikája. Az egyházmegye létrejötte tehát szorosan összekapcsolódott az államszervező harcok egyik epizódjával, így az erdélyi és a csanádi püspökségek alapításához hasonlóan fegyveres harc előzte meg.

A pécsi püspökséget 1009. augusztus 23-án, Azo pápai követ jelenlétében, Győrről alapította első királyunk: „A Szent

rült előtérbe. Születési évét nem ismerjük. Az valószínűnek látszik, hogy már a püspökség élére kerülését megelőzően István király udvarában működött. A király megismervén az udvarában szolgálatot teljesítő egyházfit, nyilván megfelelő személynek ítélte az újonnan alapított egyházmegye szervezési feladatainak véghezvitelére.

Igen értékes forrásunk a Fulbert Chartres-i püspök (1006–1028) által Boniperthez intézett levél, melyből megtudjuk, hogy a pécsi püspök egyik – szintén külhoni származású – papja, Hilduin, által latin nyelvtankönyvet kért a francia főpaptól. Priscianus, a 6. század elején

nyek jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a szentistváni egyházszerzet egyik oszlopa itt létesült.

A Szent István király (1000–1038) által, egymással szimbiozisban megvalósított, állam- és egyházszerzés egyik álmásaként történt a pécsi egyházmegye megszervezése, a püspökség megalapítása. Első királyunk egyházszerzése több szakaszra bontható. Az első periódusban (1003-ig) került felállításra a veszprémi, a győri és az erdélyi püspökség és az esztergomi érsekség. A második szakaszban (1009-ig) létesültek az egri, kalocsai, pécsi egyházmegyék, majd végül – a még biztosan I. Istvánhoz köthető – csanádi püspökség (1030) került felállításra. A legújabb kutatási eredmények alapján – a hagyomány által az istváni egyházszerzéshez sorolt – a váci egyházmegyét Orseoló Péter (1038–1041, 1041–1046), míg a biharit (váradi) I. András (1046–1060) fundálta.

A közelmúltban elhunyt Kristó Gyula professzor kutatásai nyomán, már közel két évtizede ismert, hogy a pécsi püspökség megszervezése Szent Istvánnak a fekete magyarok ellen vezetett hadjáratához (1008) kapcsolható. A jelzett népeség szállásterülete Magyarország alsó részein, a Duna Baranya, Valkó (esetleg Bács, Bodrog) vármegyékre és a Szerémség területére eső szakasza mentén valószínűsíthető. Miután Querfurti Brúnó

Háromság és Oszthatatlan Egység nevében. István, Magyarország királya. Tudja meg minden mostani és jövőbeli hívünk, hogy mi a szent apostoli követ, Azo püspök egyetértésével, valamint az ő és a többi híveink, püspökeink, határőr ispánjaink, ispánjaink... jelenlétében elrendeltük a pécsi püspökség megalapítását Isten és az összes szentjei dicsőségére. Bonipertet tettük meg oda püspöknek, kiváltásokkal láttuk el azt, és határait megerősítettük...”. Az újonnan létrehozott egyházmegye területe magában foglalta a későbbi Tolna, Baranya, Valkó és Pozsega vármegyék területét. Az új diocesis É-i és Ny-i határán a veszprémi egyházmegye helyezkedett el, K-n a – vélhetőleg vele kb. azonos időben felállított – kalocsai püspökség területe húzódott. Déli határát nem állapították meg pontosan, mivel a zágrabi püspökség alapítása (1091) előtt a szóban forgó terület még nem kapcsolódott az egyházszerzethez.

A szentistváni egyházszerzés, misztio „dandárját” a külhonból az országra érkező szerzetesek és világi papok vállalták magukra. Pécs első püspöke, Bonipertus, is külföldről érkezett, azonban származása közelebről nem ismert. Vannak olyan kutatók, akik német származását valószínűsítik, mások francia eredetét tartják elfogadhatóbbnak, de mára leginkább a franko-gall, illetve lombard származásának lehetősége ke-

élt neves római grammatikus, munkája a legelterjedtebb és a legteljesebb latin-tudást nyújtó nyelvtankönyv volt a középkor folyamán, amelyre nyilván a Pécsen működő székesegyházi iskolában volt szükség. A két főpap személyesen nem ismerte egymást, mint ez kitűnik az említett levélből: „...köszönetet mondunk neked, amiért minket még oly érdemtelenül és ismeretlenül is arra méltattál...”. Hilduin azonban szorosabb kapcsolatban lehetett a Chartres-i püspökkel, ugyanis a következőképp említi levelében a pécsi püspök kiváló segítőjét: „...Azt jelentette nekünk fiunk, a te híved, Hilduin, irántunk való szeretetted hűséges közvetítője...”. Ezek alapján vélhetőleg Chartres-ban tanult Hilduin, az ott működő, híres káptalani iskolában, ahol feltehetőleg – a 990-től ott működő – Fulbert is pallérozta elméjét. Bonipert nyilván udvari papja franciaországi látogatását használta fel arra, hogy az említett tankönyvet iskolája számára elkérje híres püspöktársától.

Bonipert 1036-ig állt egyházmegyéje élén, ugyanis ekkor Szt. Mór vette át a püspökség irányítását. 1042-ben bekövetkezett haláláról a Pozsonyi Évkönyvből szerzünk tudomást. Nem tudjuk, hogy milyen okok játszottak közre abban, hogy halála előtt megvált püspöki hivatalától.

■ **Fedeles Tamás** egyháztörténész

Új ferences emlékmű Tolnán

Az elmúlt év végén – Mindenszentekkor – emlékművet avatott Tolna városa. Méltó díszsírhelyet a közelmúltig jeletlen sírban nyugvó, az egykori ferences templom és rendház helyén talált eltemetettek számára. Az emlékmű gyönyörű lett, amit hozzá méltó módon, a kései szerzetes utódok, Assisi Szent Ferenc mai követői, a Budapestről érkezett ferencesek áldottak meg és avattak fel. De kik is ők? Mit kerestek Tolnán? Tudunk-e rólunk valamit? Ez a kis írás most ennek nézett utána. Dolgozatunk forrásként, néhai Fricssy Ádám, egykor (a szétszórta éveiben) Tolnán káplánkodott, jezsuita atya kutatásaira támaszkodik, amelyet Kántor János, ny. tanár és helytörténész dolgozott fel és Lendvai István jelenlegi tolnai plébánossal közösen szerkesztettek egy kis kiadvánnyá, „Tolna város templomai” címmel. Ebből a következőket tudhatjuk meg.

Az első ferencesek 1688-ban jelentek meg Tolnán. Ez az idő, a nem sokkal korábban teljesen megsemmisült Tolna újra szerveződésének kezdete. A korról tudni kell, hogy az egykor megyeszékhely rangú, várral rendelkező, római korra visszatekintő Tolna és környéke a török hódoltság alatt, de különösen a törökkel vívott felszabadító háborúk idején szinte teljesen elnéptelenedett. A város romokban hevert, a német betelepítés nagyobb hullámai még hátra vannak, a lakosság szedett-vedett és koldusszegény.

A mi akkori ferencesek többnemzetiségűek lehettek. Feljegyzések őrzik neveiket, amelyek közt egyaránt találunk németet, horvátot és magyart, sőt a téma kutatói még két francia nevűt is akadtak. Talán ebben rejtett evangelizációs munkájuk sikere is, miszerint mindenféle nyelvet beszélve, azonnal élő kapcsolatuk lett az egész környékkel. Népszerűségükre utal a magyar nyelv „barát” szava is, amit a sokféle szerzet közül, magyar nyelvterületen, kizárólag csak ferences (vagy kapucinus) papra, testvérre értettek és értenek ma is.

Így működtek a nép között immár csaknem negyven éve, amikor 1723-ban, Tolnán is újjászerveződött a pécsi egyházmegyei plébániaszervezet, amelyhez a pécsi püspök világi plébánost küldött. A ferenceseknek ekkor alázatosan át kellett adniuk, az úgy ahogy rendbe hozott öreg templomot és a plébániát. Nem örömmel tették, de nem szegültek ellen, és ami még fontosabb, nem hagyták el Tolnát.

Egykorú források Cziprián György atya nevét említik először, aki papi munkája mellett raktárfelügyelő és postamester is volt. Azután Saich tolnai ferences plébánosról olvashatunk, aki öt nyelven beszélt. Őt János páter követi, aki Rákóczihoz pártolt, amiért később menekülnie kellett. 1721-ből Kokics Mihály szerzetes

plébánosról van adatunk, ő adja át a plébániát a püspökségnek. Innentől, vagyis 1724-től 1752-ig, 26 ferences pap és 6 laikus testvér van bejegyezve. Az újra városá szerveződő Tolnán már a világi plébánossal együtt dolgoztak, de a környék lassan éledő falvaiban, vagyis Tolna szá-

Szerzetesrendek ma Magyarországon

Közismert, hogy miután 1950-ben feloszlatták a szerzetesrendek túlnyomó többségét, és közel tízezer szerzetesnőt, 2500 férfi szerzetest egyik napról a másikra az utcára tettek.

1990-ig mindössze négy rend működhetett – államilag korlátozott létszámmal – hazánkban, két-két iskolát fenntartva. Negyven év kényszerzünet után foghattak hozzá a szerzetesi közösségek a megváltozott körülmények közötti újrainduláshoz. Közel másfél évtized telt el azóta.

Jelenleg 70 női rendet és társulást tart az egyház nyilván, összesen 1781 taggal. Közülük 1546-an örökfogadalmassal, 141-en ideiglenes fogadalmassal, 45-en novíciák és 49-en jelöltek. A férfi rendek, illetve társulások száma 30. A szerzetesek összlétszáma 838, akik közül örökfogadalmassal 683, ideiglenes fogadalmassal 86, novícius 33 fő.

Legnépesebb női rendek a Szeretet Leányai és az Isteni Megváltóról nevezett Nővérek, 142-142 taggal, valamint a Miaszszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek 121, a Kalocsai Iskolanővérek 101 és a Szociális Testvérek Társasága 100 fővel. A férfiak közül a ferencesek 148, a jezsuiták 126, a bencések 92 és a piaristák 87 fővel vannak a legtöbben.

mos filiájában (sőt távolabb is) még nagyon sokáig egyedül ők látták el a hívek lelki gondozását. Ekkori templomuk azonban a Duna partján, már alig volt használható, és ami még nagyobb baj, az ismétlődő árvizek elsodrással is fenyegettek azt. Ezért templomépítéshez való új telket kértek és kaptak a Festetics családtól. Ez a helyszín, közelmúltbéli lebonthatóság, a „Földvári Mihály” Gimnázium területe volt. Ez a Festetics utcából nyíló iskolaépület, a földszintjén a városi múzeummal együtt tehát nem egyéb, mint az akkor felépült ferences kolostor máig megmaradt maradványa. A rendházhoz a templomépítési engedélyt 1753. április 15-én kapták meg. Az építkezés meglehetősen lassan haladt, mígnem 1756-ban, egy váratlan tragédia során, amikor is egy befogadott vándor vígyázatlansága folytán tűz ütött ki, a Duna-parti templom a zárdával együtt leégett. Ekkor püspöki engedélyt kaptak arra, hogy a leégett romtemplom használható anyagainak felhasználásával felgyorsíthassák az

építkezést és erre az egész egyházmegye területén gyűjthessenek.

1757-ben átszervezték a magyarországi rendházak hovatartozását. A tolnai rendház ekkor a boszniaitól, a budai kapisztránus provinciához került. Ekkorra újra magára talál és virágzik Tolnán a ferences lelkeség. De már nem sokáig. Mert II. József híres-hírhedt rendelete, amelylyel a „haszontalan” szerzetesrendeket feloszlatta, és vagyonukat elkobozta, a tolnai ferencesek sorsát is megpecsételte. A király eme rendeletével „hasznosnak” csak a plébániai feladatokat ellátó, a tanító és betegápoló rendeket ítélte. A mi ferencesekünk eme fekete napja 1788. október 3-án volt. A feloszlátás napján a tolnai közösséghez 19 szerzetes pap és 3 segítő testvér tartozott. A rendház főnöke ekkor Teschauer Mór volt. Templomuk a mai Festetics és Arany János utca sarkán állt, nagyjából azon a helyen, ahol ma az úgynevezett „Civil Ház” áll. Egyhajós, zömök, neoromán stílusú épület volt. A rendház, a templommal 5000 forint kikiáltási áron lett meghirdetve, de nagyon sokáig nem akadt rá vevő. 1842-ben talált csak új tulajdonosra, amikor báró Sína György lett Tolna új földbirtokosa. A templomot dohányraktárnak használta, de annak sem sokáig. 1844. július 12-én ugyanis pusztító tűz ütötte fel a fejét az akkori Post Gass (Posta u., ma Festetics) utcában, amelynek során 185 ház égett le. A templom alatti kriptából 1870-ben 15 halottat exhumáltak és helyezték át a tolnai köztemetőbe, a Geisz-féle temetőkápolna mögé. Hogy ezek után kik kerültek 1953-ban a második világháborús bombagödörbe? Pontosán már nem tudhatjuk. Nagyon valószínű ugyanis, hogy a rendháznak ennyi év alatt nem csak 15 halottja volt, minthogy azt sem lehet kizárni, hogy a rendi vezetés, a kor szokásának megfelelően, a templom környékén, a lakosság számára is értékesített sírhelyeket. Ugyanakkor nem kerülhetjük el megemlíteni azt a tényt sem, hogy a XVII. században egy helyi, és igen véres belháború csatateret is volt ez a településrész, a tolnai rákok és magyarok között. A még köztünk élő idős emlékezte szerint 13 megrakott kocsival vittek ki innen csontokat és koporsómaradványokat. Hogy szerzetes volt-e mind? Egész biztosan nem, de talán nem is ez a fontos. Sőt valószínű, hogy többségben, hozzánk hasonló, küszködő, egyszerű ember volt, mindnyájunk őse, aki ebből a porból vététt és ide tért vissz. Egyikük sem akart mást, mint közös nevező lenni, segítségteremtő erő, közösséget ragasztó kövász, egy olyan korban, amelyben egy szedett-vedett településkezdemény számos nyelve és tucatnyi kultúrája állt össze áldásos működésük során lakható és működő emberi közösséggé.

Keresztény alapú tanítás

Szent József Általános Iskola Szekszárd

Az iskola története:

- 1926: Dr. Erdy Mártonné, a helyi Ol-táregylet elnöke kezdeményezi a zárdaiskolát
- 1926: ősz elindul az első 3 osztály Pöndör János banktisztviselő lakásán
- 1927: az egyházközség megvásárolja a Bezerédj utcai ingatlant
- 1928: őszén új épületbe költöznek a nővérek és az iskola
- 1937: meghal Pöndör János, aki minden vagyonát az iskolára hagyja
- 1937: ősz leánygimnáziumot nyitnak a nővérek
- 1943: engedélyezik, hogy nővérek tanítsanak az iskolában
- 1948: államosítás révén megszűnik az iskola
- 1993: csaknem 50 év szüneteltetés után újraindul a keresztény alapokon nyugvó oktatás
- 1997: megkapja az iskola végleges ingatlanát, az egykori Úttörőházat

Mint azt előző számunkban olvashatták, március 19-én a szekszárdi Szent József Katolikus Általános Iskola vendégeiként bepillantást nyerhettünk az intézmény ünnepi szokásaiba, illetve a hétköznapi menetébe.

Mayer Józsefnéval, az iskola igazgatóhelyettesével beszélgettünk:

– *Miért éppen Szent Józsefet választották pártfogóul?*

– Az iskola védőszentje nem tartozik azok közé a szentek közé, akikről sokat hallunk. Mégis, az a néhány esemény, amit az életéről ismerünk, példa lehet a dolgozók és tanulók számára. Tudjuk róla, hogy Jézus Krisztus születése előtt, már jegyese volt Máriának, az angyal szavára nem félt feleségül venni Máriát. József a betlehemi gyermekmészárlás idején Egyiptomba menekítette családját. Utoljára akkor találkozunk vele, amikor a 12 éves Jézussal és Máriával elzarándokolnak a jeruzsálemi templomba.

Szent Józseftől megtanulhatjuk azt a nemes egyszerűséget, ami áthatotta egész életét. Ez tette őt képessé arra, hogy a kelő időben meghallja az angyal szavát.

A gyermekek megtanulhatják Szent Józseftől, hogy érdemes dolgozni, küzdeni. Ebben az esetben a munka nem más, mint tanulás.

Az iskola vezetése felismerte, hogy kérniük kell Szent József közbenjárását.

Tanulni kell az ő példájából, és felismereni, hogy mindig mindenben Isten kell, hogy az első helyen álljon életünkben.

– *Mi jellemzi az ünnepeiket, hagyományait?*

– Az iskola, hagyományainak kialakításában a vallásos nevelésre törekszünk. A szülők többsége azonosul a keresztény szellemiséggel, így könnyen bevonható ünnepeink, jeles napjaink készüléibe.

– *Hogyan jelenik meg a vallásgyakorlat a mindennapokban?*

– A tanévet ünnepélyes szentmisével kezdjük és zárjuk; napi imádság van a tanítás kezdetén és befejeztével; heti elmélkedést tartunk az iskola aulájában papi vezetéssel; minden hónap első hétfőjén közös szentmisén veszünk részt. A misén a résztvevő gyerekek olvassák fel az olvasmányt, könyörgést. Alkalmanként szülői értekezleten pap szól a szülőkhöz a vallásos neveléssel kapcsolatos feladatokról, nevelési elvekről.

– *Miként épül bele a hitoktatás az órarendbe?*

– Az iskolában kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás. Ennek elsődleges célja a hit ébresztése, a diákok személyes istenkapcsolatának kialakítása. Nagy hangsúlyt fektetnek intézményünk dolgozói a személyes példaadásra. A hittanórák a délelőtti tanórák órarendjében szerepelnek. Valamennyi osztálynak heti két hittanóra-

– *Milyen nyelvet tanulhatnak a gyerekek?*

– Iskolánk, a keresztény hit közvetítése mellett nagy hangsúlyt fordít a német nemzetiségi nyelvoktatásra. A tanulók az I. osztálytól kezdve tanulják a német nyelvet, az alsó és felső tagozaton is heti 5 órában. A nyelvoktatás során nem csak a szigorú értelemben vett nyelvet oktatjuk, hanem tanulóinkkal megismertetjük a nép kultúráját, történelmét, szokásait, ünnepeit. A nyelvtanárak fő feladatai közé tartozik a gyakorlati nyelvi készségek és képességek fejlesztése szóban és írásban egyaránt. Ilyenek például a beszédkészség, a beszédértés, hallás utáni szövegértés. A tananyag koncentrikusan bővül, s van lehetőség a gyakorlásra is.

Néhány büszkesége az iskolának, akik különböző versenyeken szerepeltek:

Kovács Gergő – III. Országos Ki mit tud és Nemzetiségi Gála 1998. Arany fokozat,

Pálincás Márk – Atlétikai verseny 1999. I. helyezés,

Gazdag Richárd – Mezei bajnokság 2000. I. helyezés,

Juhász Márton – Történelmi verseny 2001. I. helyezés,

Cséke Balázs – V. Országos „Rügyecske” tanulmányi verseny – 2001. I. hely,

Az iskola diákjai által készített óriásposzter

ja van. Az órákat az iskola lelki gondozásával megbízott pap, valamint az iskola teológiai, hitoktatói végzettségű tanítói tartják.

Arnold Bernadett – Egyházmegyei hittanverseny 2002. I. helyezés,

Cséke Balázs – Országos Matematika verseny – 2002. I. helyezett.

Diákújságírás a „Lajosban”

Régi hagyományokra nyúlik vissza az újságírás a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumában, amely a helyi önképzőkori munkát túlnöve, többek között olyan íróknak, költőknek, újságíróknak volt alma matere, mint Babits Mihály, Surányi Miklós, Garay János, Vas Gereben, Faludi Ferenc...

Ezt a hagyományt elevenítette fel 1994/95-ben Arató Orbán O.cist. házfőnök atya és Antal Emília tanárnő, amikor újtárra indították a rend által nemrégiben visszavett iskolában, az öregdiákok által kiadott „Fehér/Fekete” című újságon belül, az úgynevezett „Színes” részt, ami a jelenlegi diákok írásait volt hivatott publikálni. Az újság 36 oldalon (ebből kezdetben 12, jelenleg 20 oldal lett a diákoké), A/4-es formában, 1300 példányban, évente négy számmal (Veni Sancte – Karácsony – Húsvét – Te Deum) azóta is megjelenik, s eljut nem csak a város, de egész Magyarország határára is.

A 2002/2003-as tanévben a lap „Színes” részének szerkesztési munkálatait jómagam (Bartusz-Dobosi László) vettem át, s első dolgom egy diákokból álló, állandó szerkesztőbizottság létrehozása volt. A hamarosan felálló lelkes kis csapattal (jelenleg 7 fő) aztán a havonta tartandó szerkesztőségi üléseken igyekeztünk állandó rovatokat megálmodni. Így született meg a „Kávéházi gondolatok”, amelyek a XIX. század régi polgárosodó Magyarország értelmiségének kedvenc időtöltésén, a kávéházba járásán alapulnak. Ez a lelkület, légkör adja meg az alaphangot az egész számnak, egyfajta beharangozóként funkcionálva, igazodva iskolánk szellemiségéhez, a keresztény-konzervatív látásmódhoz.

A „Gourmand” rovat az étkezés kultúrájába enged betekintést, olvasmányos és részletekbe menő módon tárja az olvasó elé az ételek csodálatos világát, egyben rendkívül praktikus is, hiszen enni mindenki szeret. Több azonban ez, mint pusztá materialitás, hiszen egyfajta szellemi táplálékként is óhaj funkcionálni gondolatébresztő fejtegetéseivel.

A „Botond földjén” elnevezésű rovatunk az ősmagyar kultúrát, a népi hagyományokat szeretőknek ad lehetőséget a megjelenésre. Erre iskolánkban nagy igény van mind diák, mind tanári körökben, hiszen évek óta jól működő Óshagyomány szakkör is létezik nálunk.

Az „Aranyos Rendkívüli Ciszterciek”, azaz „ARC” rovat – mint az a nevéből kiderül – tehetséges, vagy valami miatt különleges tanárokat, diákokat, vagy éppen az iskola más dolgozóit mutatja be – általában interjú formában. Itt

azonban nem egyszer kivételt teszünk, s iskolánkba érkező előadókat is kifagatunk. Riport alanyunk volt már többek között Andrásfalvy Bertalan, az Antall-kormány oktatásügyi minisztere, Bíró László püspök atya, Eperjes Károly, Usztics Mátyás színművészek, Bőjte Csaba dévai ferences szerzetes, Freund Tamás, agykutató, az MTA tagja, Jókai Anna író stb.

„Filmkritikával” talán ritkán találkozik az ember egy iskolaújságban, de nálunk ilyen is van. Nem is igazán kritikák ezek, inkább kedvcsinálók, kritikai elemzésekre sajnos nincs hely, és ez nem is tartozik a profilunkhoz. Itt a legnehezebb az aktualitás problémája, hiszen három hónapra előre kell gondolkodni, ezért inkább a kevésbé aktuális, ám

idei tanévtől saját szerkesztőségi irodához jutottunk az iskolaépület elhanyagolt toronyszobájában, amit gyors „restaurálást” követően, rögtön el is neveztünk „PÁHOLY”-nak. Ez mára már egyfajta kis szellemi műhelyé nőtte ki magát, kényelmes fotelekkel, teázási lehetőséggel, zenével, saját kis könyvtárral, Internet hozzáféréssel. Itt tartjuk üléseinket, itt fogadjuk az érdeklődőket kijelölt időpontokban, amikor ügyeletet tartunk, s az újság elosztását is innen szervezzük. Tulajdonképpen itt készül az újság tördelésének előkészítése is. Most van kialakulóban egy Fehér/Fekete online is az iskola honlapján, amely a szerkesztőség munkáját lesz hivatott bemutatni (www.crn.hu/~feherfekete), de már saját pecsétünk is van!

nagy érdeklődésre számot tartó filmeket részesítjük előnyben. Hasonló elgondolás alapján működik a „Könyvkritika” is, amelyet legtöbbször egy-egy író megismertetésével is igyekszünk összekötni. E két rovatához szervesen kapcsolódnak „Irodalom” és a „Ránézésre” rovataink, amelyek közül ez utóbbi szorulhat magyarázatra. Ebben ugyanis egy művészeti alkotást; szobrot, festményt, rajzot; igyekszünk lírai módon körülírni, mondjuk egy verssel.

Helyet kaptak újságunkban, továbbá még a rejtvények, viccek, aranyköpések, saját készítésű rajzok, karcolatok, sőt legutóbb az úgynevezett „Lyukasóra” keretében, a diákok világgal kapcsolatos gondolatai, nézetei is. Van „Sport” rovatunk és az öregdiákok számára egy úgynevezett „Visszhang” oldal is, ahol üzenhetnek az itt maradt társaiknak.

Feltétlenül meg kell említeni a „Velünk Történt” oldalakat is, amelyek igyekeznek felölelni a két megjelenés között, az iskolánkban zajló, illetve az iskolánkkal kapcsolatos eseményeket. Munkánkban nagy segítséget jelentett, hogy az

Szerkesztőségünk különféle pályázatokon is részt vesz, amelynek keretében tavaly Gödöllőn voltunk a DUE (Diákújságírók Országos Egyesülete) fesztiválján, idén pedig önálló szervezéssel Budapesten jártunk, ahol a „Heti Válasz” szerkesztőségét, a „Hír TV”-t, a Monet kiállítást és egy modern táncszínházi előadást látogattunk meg együtt. A kétnapos esemény csúcspontja a Centrál Kávéházban tartott maratoni szerkesztőségi ülés volt. A genius loci mindenkit megragadott, s kidolgoztunk egy tervezetet a leendő elsőszámú mielőbbi megszólítására, újságíróvá csábítására.

Terveinkben szerepel a jövő tanévtől a „Fehér” és a „Színes” rész összevonása, új formátum alkalmazása (A/5), a terjedelm növelése, s néhány jobb technikai eszköz beszerzése is. Ezek azonban még egyelőre bizonytalanok, mert Orbán atya tavaly őszi váratlan és fájdalmas halálával, a lap körüli viszonyok tisztázása még nem zárult le. Bizakodva a jövőben, ezúton szeretnénk sok sikert kívánni a most indult egyházmegyei lapnak!

■ Bartusz

A magyar cserkészzet útja

(Folytatás az előző számból)

1939 nyarán, a második világháború küszöbén Pax Ting elnevezéssel ugyancsak hazánk rendezhette meg az első leánycserkész világtalálkozót Gödöllőn 10 ezer résztvevővel.

Az 1945-tel kezdődő szovjet megszállás, amit majd fél évszázadon keresztül „felszabadulásként” volt kötelező megünnepeelnünk, kezdetben – álságos módon – toleráns volt a nemzeti, keresztény elkötelezettségű szervezetek, így a cserkészzet iránt is. De 1948 őszétől a kommunista diktatúra föld alá kényszerítette ezeket a tömörüléseket, a vezetőt sok esetben állásvesztéssel, negatív megkülönböztetéssel, sőt börtönnel is sújtotta. A magyar cserkészzet további élete – egészen az 1988-as demokratikus történelmi változásokig – kettős vonalon folytatódik: az emigrációban, öt kontinensen, idehaza, ún. „katakomba” – életre kényszerítve, súlyos kockázatot vállalva. Pécs és Baranya fiataljai, papjai, szerzetesei, pedagógusai a

legváltozatosabb, „legalizált” keretek közt (énekkar, sportkör, turistalakosztály, ifjú zenebarátságosztály, ifjú zenebarátságosztály, ifjú zenebarátságosztály) éltetik tovább a cserkészeszmét. Heti őrsi gyűlések, hittanórák (városokban az iskolai hitoktatás lehetetlenné volt téve), havonkénti kirándulások, nyári és téli táborozások, lelki gyakorlatok egymást követték. A pécsieknek még szamizdat lapjaik és könyveik is napvilágot láttak. A teljesség igénye nélkül említsük meg a törvényen kívül helyezett, de továbbélő cserkészlet legfőbb irányítóit: Bolváry Pál pásztor, Arató Orbán ciszterci atyák, Csonka Ferenc, Kölley György, Barlay Szabolcs, világi papok, valamint számos civil személy: Arató B. László, Bence Piroska, Fohl Márta és Ágnes, Dobos László, Hetényi Varga Károly, Siptár Ernő, Siptár László, Tillai Aurél, Várhidy György és e sorok szerzője. Közülük többen börtönbüntetést szenvedtek a cserkészmunkáért.

A magyar cserkészzet életrevalóságát ékesen bizonyítja az a tény is,

hogy a demokratikus átalakulás idején, 1989. januárjában 1-es sorszámmal jegyezték be a Fővárosi Bíróságon az újjáalakult Magyar Cserkészszövetséget, mely Surján László orvosprofesszor, országos elnök vezetésével – immár szabadon – folytathatta a 10-es évek elején megkezdett utat...

Mindezekről, de elsősorban az 1948. és 1988. közötti katakomba cserkész-korszakról hamarosan könyv lát napvilágot. Címe: Sziklatábor – a magyarországi katakomba-cserkészlet története. A gazdag rajz- és fényképdokumentumokkal, kottamellékletekkel tüzdelte, kb. 200 oldalasra tervezett könyv megjelenése már „csupán” az anyagiakon múlik. Ezúton is kérjük mindazokat, akik értéket látnak a cserkészletben, akiknek drága a keresztény magyar ifjúság múltja, jelene, jövője, támogassák a munka megjelenését. Lapunk szerkesztőségében tájékozódhatnak a részletekről.

■ Ivasivka Mátvás cserkésztsizt

Ez az a nap!

Keresztény ökumenikus dicsőítő fesztivál 2004. május–június

Az előzmények

A gondolat, hogy a különböző egyházakhoz tartozó hívők közös dicsőítő felvonulással tegyenek tanúságot Jézusról a modern nagyvárosokban a nyolcvanas években, Nagy-Britanniában vetődött fel. Egy lelkes és egyházi hovatarozásában sokszínű szervező csapat felhívására 1987-ben Londonban a várt ezer helyett tizenötezer ember gyűlt össze az első ilyen rendezvényen. A következő évben már „Felvonulással Jézusért” néven megrendezett eseményre negyvenötezer jöttek el, hogy imádkozzanak és dicsőítsék Jézust az utcákon. Az utcai felvonulások először Európára, majd hamarosan az egész világra kiterjedtek.

A közös alkalmak céljai

A keresztények egységének előmozdítása; közös tanúságtétel; az evangélium értékeit hitelesen közlő keresztény zene megszólaltatása; imádság az ország és a nemzet megtéréséért; a drogmentes, tiszta élet népszerűsítése.

Néhány év múlva hetvenezer fő megmozgató felekezetközi dicsőítő és evangelizációs összejövetel megrendezése a Puskás Ferenc Stadionban.

A Pécsi roadSÓ időpontja:
2004. május 23. vasárnap,
16-22 óra.

Helyszín: Széchenyi tér.

Ezen alkalmak célja a budapesti június 19-i alkalomra való meghívás és a városok lakói felé való evangelizációs szolgálat.

Ez lesz az első olyan nagyobb szabású szolgálat, ahol Pécs városának különböző felekezetei együtt tudnak tenni Krisztusért. Az, hogy ez megvalósulhat, nagyban köszönhető annak, hogy a felekezetek pásztorai több katolikus pappal már évek óta havi rendszerességgel imádkoznak együtt városunkért. Így, amikor a budapesti szervezők meglátogatták az imaalkalmat, hogy beharangozzák az eseményt, egységben lévő, nyitott szí-

vekre találtak. Mindannyian nagy örömmel fogadták a hírt. Többen megjegyezték, hogy végre egymással összefogva tudunk megjelenni a városban, tanúságot téve arról, hogy minden különbözőség ellenére szeretetben tudunk lenni egymás felé Krisztusban.

Ezek az összejövetelek megmutatták, hogy minden keresztény egyházban és közösségben szép számmal vannak olyanok, akik időszerűnek és fontosnak érzik a felekezeti határokon átívelő összejöveteleket, a közös imát és tanúságtételt.

Jézus nevében gyűlnék össze egymást elfogadva... Miközben a világban nő a sötétség, az Egyházban a hívők keresik az Urat és egymást. Az evangélium nem ismer határokat...

■ Bozsó Béla

20 éves a Magyar Házasság Hétvége

A Magyar Házasság Hétvége Katolikus Lelkiségi Mozgalom ebben az esztendőben ünnepli fennállásának 20. évfordulóját. Ebből az alkalomból lelki napot és ünnepséget tartottak Budapesten, mintegy 1200 fő otthoni és határon túli magyar illetve más anyanyelvű meghívott külföldi vendég részvételével.

Mióta a mozgalom 1968-ban elindult Spanyolországból és az Amerikai

„Látni lehetett, hogy Magyarországon sokan tartják fontosnak a jó házastársi kapcsolatot. Éreztük, hogy mennyire fontos, nekünk szülőknek, a biztos, energiát adó házastársi kapcsolatot, különösen a mostani gyorsan változó és sok értéktelenséggel terhelő világban.”

„1200 ember, házaspárok, püspökök, papok, nővérek, hála és öröm a szívekben és éreztük, hogy velünk van

ünk vezet a házasságuk építésében, hitük megélésében. Ha lehet, még meghatóbb ajándék volt számunkra Rita és István bevezetője, akik együtt érezték a bizonyágtételt a szívükben és az új kis életet (a negyediket) Rita szíve alatt.”

„Olyan érzés volt, mintha a saját születésnapunk vendégei lettünk volna, ahol az ajándékot is mi kaptuk. Ebből az ajándék gyöngyfűzéből, ké-

Egyesült Államokból, azóta számtalan házaspár és pap dolgozott ide és fáradtságot nem kímélve azon, hogy a Házasság Hétvége élményét széles körben hozzáférhetővé tegye.

Ma már több mint egymillió házaspár több mint 90 országban élhet meg a Hétvége ajándékait.

A Házasság Hétvége olyan útnak a kezdete, mely a házasságuk megújulásához vezet. Olyan értékes idő, amelyben együttléjük során, kölcsönösen gazdagíthatják egymást, és teljesen a kapcsolatukra koncentrálhatnak a párok.

Az április 17-én megtartott jubileumi ünnepségre egyházmegyénkből is különbusszal érkeztek házaspárok, akik néhány mondatban összefoglalták a kapott élményeket:

a Feltámadott Jézus Krisztus. És ott volt abban a budai lakásban 20 évvel ezelőtt is, ahol elkezdődött a magyarországi Házasság Hétvége.”

„És összegyűltek naponta a templomban és házanként. Nagy áldás a házankénti kiscsoportos együttlét, de legalább ekkora élmény a 'templomban' összegyűlt tömeg. Jó volt látni és átélni, hogy sokan vagyunk, hogy egyek vagyunk; külön öröm volt látni papjaink 'tömeges' jelenlétét és szolgálatát. Ennyi házasságát és egyházát építő házaspár (és pap) társadalomformáló erő, és mi csak töredéke voltunk a magyar Házasság Hétvége Közösségnek.”

„Megható volt köszönteni a határon túli testvéreket, és kiscsoportos beszélgetés során hallani, hogy őket is Iste-

részetekre, párat megosztanánk, a teljesség igénye nélkül (hiszen a találkozó szinte minden pillanata egy-egy ilyen gyöngyszem). Reménnyel és örömmel tölt el minket az az egymás iránti szeretetből származó fiatalos lendület, amit akár 30–40 éves házasságban élő párok mutattak nekünk. Jó volt látni és folyamatosan érezni az Egyház szerepvállalását a házasság mindennapjaiban, ebben a világban, melyben ez a szentség folyamatos támadásoknak van kitéve.”

„Hitoktatók, ti vagytok az Egyház jobb keze” (XXIII. János)

„A katekézis célja, hogy a Szentlélek kegyelme által az embereket elvezesse Jézus Krisztushoz, megismertesse a hit fogalmait és kialakítsa a tanítványi magatartást. Feladata a hitismeretek átadásán kívül a liturgikus nevelés, erkölcsi nevelés, imádságra nevelés, közösségi életre nevelés, valamint beavatás a missziós küldetésbe.”

(Magyar Kateketikai Direktórium)

A Pécsi Egyházmegye területén plébániákon, önkormányzati- és katolikus iskolákban a 2003/2004-es tanévben püspöki megbízással 321 fő végzi a katekézis szolgálatát: 67 pap és 254 civil. A főállású katekéták száma 52, megbízásos jogviszonyú 182, a többiek katolikus iskolákban tanítanak. Megfelelő kateketikai végzettséget a Hittudományi Főiskolán vagy az egyházmegyei hitoktatóképző tanfolyamon szereztek. A végzett katekéták kötelesek rendszeres, szervezett szakmai és lelki továbbképzésen részt venni. A szakmai továbbképzé-

sek az egyházmegye 4 városában történnek évente egy szombaton. A sajátos kateketikai feladatokat szem előtt tartó előadásokon fejlesztik azokat a képességeket, ismereteket és módszereket, melyek képessé teszik a hitoktatókat az evangelizálásra, a közösségépítésre és annak vezetésére.

A katekézis terén segítséget nyújtanak hitoktatóinknak az esperesi kerületek hitoktatási felügyelői, vezetőjük Garadnay Balázs általános helynök, hitoktatási főfelügyelő. A Pécsen 2000 januárja óta működő Egyházmegyei Hitoktatási Konzultációs Iroda tanácsadó információs szolgálatot lát el, kapcsolatot tart a MKPK

Kateketikai Bizottságával, a hitoktatási felügyelő atyákkal, továbbképzéseket, lelkigyakorlatokat, hittanversenyeket szervez, különböző segédeszközöket biztosít a hitoktatók számára és szerkeszti a Hitoktatói Hírlevelet.

A gyermekek keresztény életbe való bevezetése, szentségekre felkészítése

mellett kiemelt fontosságú a szülőkkel való együttműködés, a szülők, felnőttek katekézise.

A hitoktatók feladata, hogy a gyermekeket a plébániai közösségbe kapcsolják, hiszen csak így várható a szentségek vétele utáni kötődésük az Egyházzal. Az igazi testvéri szeretet megélésének kiváló lehetősége a nyári hittantábor, melyet évről-évre más helyen, mindig más „karetprogrammal” szervezünk. A tábor az ifjúságnevelés igen hatékony formája, fontos pasztorációs eszköz, hiszen a hittanórákon sohasem tapasztalható helyzeteket teremt. Óriási élmény, változatos programok, túrák, vetélkedők, rengeteg közös játék, melyek lelki tartalmukban kapcsolódnak az évközi hittananyaghoz.

Sohasem volt olyan nagy szükség hitoktatásra, mint ma, viharosan átalakuló társadalmunkban. Mégis a tanulók létszámát tekintve sajnos kevesen élnek ezzel a lehetőséggel. Hittanórán a gyermekek szilárd meggyőződést kaphatnak, amely jótettekre vezet és erényes élet fakad belőle.

■ Tihanyi Józsefné hitoktató

A keresztény értelmiség szerepe

Az idén április 14–17-e között Kecskemét városa adott otthont a Magyar Pax Romana 46. kongresszusának, ahol a magyar és határon túli értelmiség képviseltette magát. Előadások hangzottak el arról, hogy milyenek vagyunk mi, keresztény értelmiségiek, magáról az értelmiségi létről és arról, hogy mit vár el a társadalom a keresztény értelmiségtől.

A pécsi egyházmegye is gondokkal küzd. Elnéptelenednek a kistelepülések, egyre kevesebben járnak templomba, akik pedig eljutnak, ők is inkább az idősebb korosztály képviselői.

Úgy tűnik, a folyamat megállíthatatlan.

Tomka Miklós szociológus tartott elsőként előadást a Pax Romana kongresszuson. A következő sorokban az ő gondolataira, meglátásaira hivatkozom.

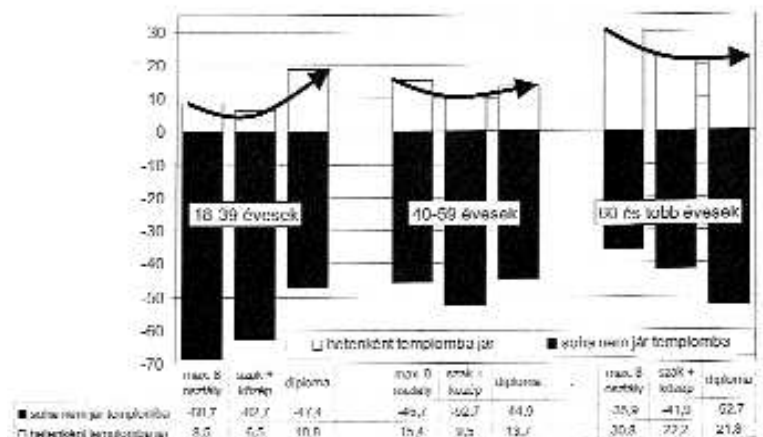
Sokan gondolják úgy, hogy a rendszerváltást követően egyfajta vallási fellendülés kezdődött el, aminek valóban vannak alapjai és a felmérések is ezt bizonyítják. De vajon nevezhetjük-e a ma kialakult helyzetet az akkorihoz képest visszaesésnek?

Sokan így értékelik, pedig ez nem így van. Az adatok, szociológiai felmérések azt mutatják inkább (ld. mellékelt grafikon), hogy rendkívül nagy a bizonytalankodás, ellenben azt is bizonyítják ezek a felmérések, hogy egy folyamatos, biztos emelkedés figyelhető meg a magukat vallásosnak vallók számát tekintve.

Míg a 70-es, 80-as években érezhető volt a keresztény értelmiség hiánya, addig a jelenlegi állapotok azt mutatják, hogy sokkal jobb a helyzet e tekintetben is.

Az idős emberek között kevesebb a keresztény értelmiségi, mint a fiataloknál. Az értelmiség – mint mondotta – képességét,

A templomba hetenként és a soha sem járók 1998-99-ben kor és iskolázottság szerint (N=3000)

küldetését, meghívottságot, lehetőséget, és mindezek tudatosítását jelenti, ez utóbbit nevezi hivatástudatnak, ami szervesen tartalmaz társadalmi elköteleződést is.

A professzor úgy látja, hogy a kereszténységen belül is egyfajta struktúraváltás történik.

Az előző évtizedek tapasztalatai, az elmúlt idő is azt bizonyítja, hogy a fiatalok társadalmi súlya fokozatosan nő. Ebből pedig egyenesen következik, hogy a keresztény értelmiség számát és társadalmi súlyát növelni fogja.

■ Fehér Andrea

Zarándoklat-ajánló

Megalakult a Makrovilág zarándok klub, mely minden hónap első csütörtökén tartja összejövetelét 18 órai kezdettel a Csontváry Múzeum épületében Zöld Termében. A klubtagokkal együtt elevenítjük fel a közös utazások szép pillanatait, beszámolókat hallhatunk élményeiről és egy csésze tea mellett terveket szöhetünk közeli és távoli úti célokról. Természetesen azokat is szeretettel várjuk, akik még nem vettek részt hasonló utazáson, de szívesen eltöltenének egy délutánt egy jó hangulatú társasággal.

Az idei évben is lehetőségünk van a Makrovilág utazási iroda szervezésében részt venni honi és a nagyvilág

kegyhelyeire szervezett zarándoklatokon. Sok lehetőség közül néhányat szeretnénk kiemelni: Benelux körutazás (6 nap), Svájci körút (6 nap), Zarándoklat a jelenések helyeire, Lourdes-Santiago de Compostela-Fatima (11 nap), Szent Pál nyomában) Görögország (7 nap), Zarándoklat olasz szentek nyomában (7 nap), Zarándoklat Rómába (5 nap), Zarándoklat Lourdes-ba (6 nap).

Amennyiben további részleteket szeretne megtudni az utazásokról, jöjjön el klubunkba vagy keresse katalógusunkat a Székesegyház jegyelárúsító pultjánál, telefonon a 72/510 891-es számon adunk felvilágosítást.

MEGMUTATJUK ÉRTÉKEINKET. Böhm András festő és költő kiállítása tekinthető meg a Kerek Világ Önálló Életvitel Központ szervezésében Pécssett, a Minerva Könyvtár épületében május 13-áig.

KERESZTÚT címmel rendezett kiállítást a Világ Világossága Alapítvány a Csontváry Múzeum földszinti kiállító termében. A kiállítást Mayer Mihály megyéspüspök nyitotta meg.

II. JÁNOS PÁL PÁPA a Nagy Szent Gergely Rend nagykeresztjének civil fokozatát ajándékozta Dr. Orbán Viktor úrnak a Magyar Köztársaság volt miniszterelnökének. A kitüntetést Juliusz Janusz c. érsek, apostoli nuncius adta át 2004. április 6-án a budavári primási palotában.

Új segédpüspökök a Pozsony-Nagyszombati Főegyházmegyében

Vatikán: 2004. április 2-án délben jelentették be a hírt: II. János Pál pápa a Pozsony-Nagyszombati Főegyházmegye segédpüspökévé nevezte ki mons. Stanislav Zvolenskýt, a Pozsony-Nagyszombati Főegyházmegye eddigi bírósági helynökét, és Orosch János eddigi párkányi esperes-plébánost.

Stanislav Zvolenský 1958-ban született Nagyszombatban. 1982-ben Pozsonyban szentelték pappá. Káplánként Galántán, majd Galgóccon működött, majd pozsony-szöllősi plébános. Teológiai tanulmányokat folytat Innsbruckban, majd Rómában, a Pápai Gergely Egyetemen, ahol egyházi jogi doktorátust szerez. Visszatérése után egyházi bírónak és a Komenský Egyetem Hit-tudományi Karának tanársegédjévé nevezték ki.

Orosch János 1953-ban született Pozsonyban. Itt végezte teológiai tanulmányait. 1976-ban szentelték pappá. Lelkipásztori szolgálatát káplánként Komáromban kezdte, majd plébános Bussán, Ekecsen, Hodrušán és Ipolyvisken. 1990-ben Érsekújvárott működött, majd Pozsonyba került, ahol először Főréven, majd Dunacsúnyban plébános. 1993-tól párkányi esperes-plébános.

A szentatya egyúttal az Egyházi Törvénykönyv rendelkezései értelmében 2004. április 2-ával elfogadta az eddigi segédpüspökök, mons. Tóth Domonkos és mons. Štefan Vrablec lemondását hivatalukról.

■ Bertha Éva

Koncertek a Bazilikában

2004-ben 10. éve rendezünk orgonakoncerteket. Az első évben még nyári sorozatnak induló koncertek mára egész éves sorozattá szélesedtek, hangversenyek a „Szent Zenével” igyekeztük a Bazilikát minél teljesebben kihasználni. Rendeztünk kamarakoncerteket a Szent Mór kápolnában, az alttemplomban szólt már meg régi zene lant kísérettel, de énekelt ott már gregorián schola is. A sorozat vendégei voltak a legnevesebb hazai és külföldi orgona-, ének-, és más hangszeres művészek is. Az évek során a sorozathoz kapcsolódott a „Püspökvári Zenés Esték”, mely Püspök Úr szándéka szerint helyet ad a világi zenének, így ezeken az esteken már eddig is a legkülönbözőbb műfajok előadóit hallhatták az idelátogatók.

Az idei évben a 10. évforduló tiszteletére sikerült megnyernünk Hannfried Lucke-t, aki nemzetközileg is elismert és a legnagyobb között számon tartott orgonaművész. Hannfried Lucke, Németországban született, Liechtensteinben él és a Salzburgi Mozarteum professzora, játékában föllelhető a tökéletesség. Századunk művészeiről gyakran mondják, hogy pl. a barokk zene, vagy a francia romantika előadásának legjelesebb képviselője, vagy az improvizáció nagy alakja, de Hannfried Lucke minden területen kiemelkedő, nincs halvány folt a palettáján. Személyében az utóbbi évek egyik legnagyobbja, de nem a legnagyobb orgonaművésze, orgona „Garbarek”-je látogat hozzánk.

A sorozat többi koncertjén is szeretnénk nagy élménnyel gazdagítani a közönségünket, júniusban Bach

csemlálóverseny, átiratát adjuk elő orgonán, majd Hidas Frigyes Requiemjét hallhatják egy kb. 100 fős összkar és nagy zenekar előadásában. Ellátogatnak hozzánk az idei évben olasz, osztrák művészek, a Püspökvári Zenés Estéken pedig idén is megtalálható lesz a komoly és a könnyedebb hangulat is.

Fotó: Tóth László

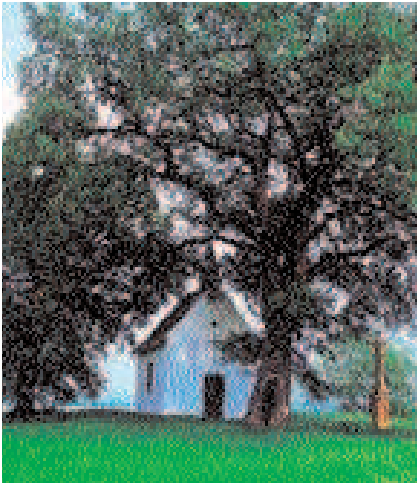
Május 2., vasárnap, 19.30
HANNFRIED LUCKE orgona (Liechtenstein)

Műsor: J. S. Bach: g-moll fantázia és fuga BWV.542; „Liebster Jesu, wir sind hier” BWV.730, 731; F. Mendelssohn: Á-dúr szonáta; H. Lucke: Improvizáció; E. Gigout: Toccata az „Dix piéces pour orgue”-ből; A. Guilmant: fisz-moll allegro op. 18 Nr. 2; H. Mulet: Toccata az „Esquisses byzantines”-ből.

Május 26., szerda, 19.30
PANNON FILHARMÓNIKUSOK, PÉCS

Vezényel HAMAR ZSOLT
SZAMOSI SZABOLCS orgona
Műsor: F. Poulenc: g-moll orgonaverseny; Liszt F.: B-A-C-H prelúdium és fuga; Kodály Z.: Budavári Te Deum

■ Szamosi Szabolcs

Szent Orbán kápolna Bátaszéken

A bátaszéki hívek az 1739-es nagy pestisjárvány után fogadalmat tettek, hogy kápolnát emelnek, ha a vész elmúlik. Így épült fel a szőlőhegyen Szent Orbánnak, a szőlőhegyek patrónusának tiszteletére az a kápolna, amely 1754-ben már állt. Ekkor egy harangja és egy miseruhája is volt. Az 1775-ös vizitáció említést tesz a kápolna fa tornyáról is, az 1811-es jegyzőkönyvből pedig megtudjuk, hogy itt Orbán napján misét tartanak, ahova a bátaszékiek körmenetben vonulnak ki, s azt is, hogy egykor a pestis idején épült. Egyéb-

ként erre utal az oltár előlapját díszítő olajfestmény, Palermói Szent Rozália barokk képe, akit a pestis ellen hívtak segítségül. A kápolna a barokk építészet szép emléke, dongaboltozatos, huszártoronnyal ellátott épület. Főoltárán Szent Orbán barokk képe látható pápai öltözetben, kezében kék szőlőfürtöt tart. A kép mellett két későbbi szárnykép is látható, Mária Magdolnát és Szent Flóriánt ábrázolja. A kápolnát 1990-ben újították fel. Mint minden évben, idén is szentmise keretében ünnepelnek május 25-én, Szent Orbán napján.

Orbán szobor megáldása lesz a Pellérdi Szőlőhegyen május 22-én

Május 25-én van az utolsó fagyosság – Orbán napja. A népi hiedelem szerint, ha ezen a napon lehül a levegő és a vizek befagynak, akkor a szőlőt igen súlyos kár éri. Ha Orbán napján fagy van, akkor ősszel a vécélerek nem szüretelnek.

Ifjúsági találkozó Simontornyán

Május 22-én ifjúsági találkozót szerveznek Simontornyán Gál Károly atya vezetésével. A találkozó témája: Hogyan szeressünk ma? A program fél 10-kor kezdődik és a délután 4 órai szentmisével végződik.

Életrendezés Püspökszentlászlón

Május 22-én lesz a püspökszentlászlói Életrendezés Háza új szárnyának megáldása. Egy évvel ezelőtt P. Vácz Jenő utolsó, már félbehagyott levelében a ház baráti köréhez fordult:

– Afelé kell lépünk, haladunk, ami még nincs, hogy az is legyen – amint a Teremtő szava szól: legyen világosság! – és lett világosság. És látta Isten, hogy jó. Kápolnánk esetében egy kicsit hasonló történt: kimondtuk, hogy legyen és négyévi munka gyümölcse gyanánt lett, és mi is láthatjuk, hogy jó. Most valami hasonló előtt állunk. Még befejezetlen a házunk: kell a garázs, kell kazánház, kell lakrész a házi-asszonynak és kell még 10–12 férőhely. Most mindegyre közösen teremtő lendülettel kimondjuk a „Legyent!”

Legyen!

P. Vácz szavára hetek alatt négymillió forint jött össze – sok száz ember adománya. (Csak a temetési virágmegváltásból 300 000).

És lett.

Ma, fél évvel a páter halála után áll a ház! Tető alatt, bepucolva, az utolsó munkák vannak vissza. És lehetővé válik további 12 lelkigyakorlatos elszállásolása, két csoportot tudnak fogadni párhuzamosan és lelkigyakorlatot tartani családoknak is.

40–42 helyük van egy- és kétágyas szobákban. Az alagsorban az ifjúsági szállás emeletes ágyakkal – 12 fiatalnak ad helyet. És a nagyteremből mellette ezentúl egy 15 fős közösségi terem is rendelkezésre áll.

Lelki felkészülés a Népek Zarándoklatára

Már csak egy hónapunk van a Népek Zarándoklatáig, ezért mindenképpen időszerűnek tűnik, hogy folytassuk a zarándoklatra való lelki felkészülésünket. Ennek érdekében elkészítettük a Népek Zarándoklatát előkészítő kilenced imádságot, amelyet Magyarországon és a többi hét országban is május 13–21-ig imádkozunk. A kilenced imádkozásának idején minden nap egy-egy, a Közép-európai Katolikus Találkozóban részt vevő országért, és annak egyházáért imádkozunk. Kérjük, hogy valamennyi zarándokcsoport csatlakozzon a közös imához. Lelki előkészületünk másik fontos eszköze a Közép-európai Katolikus Találkozó májusi litániája, amely a hagyományos lorettói litánia kibővített változata. Nagyon ajánlatos, hogy, ha nem is minden nap, de legalább ünnepélyesebb alkalmakkor (pl. május 1-jén, szombati napokon stb.) imádkozzuk a zarándoklatra induló hívekkel ezt a litániát. A kilencedet és a litániát velünk együtt a többi országokban is imádkozni fogják, hogy így lelki közösséggé váljunk. Ha lehetséges, ne csak a zarándokok imádkozzák ezeket az imákat, hanem azok is, akik esetleg nem tudnak velünk jönni Mariazellbe, de lélekben szintén szeretnének elzarándokolni-e Mária-szentélybe. A kilenced imájának és a májusi litániának a szövegét megtalálják az ADOREMUS 2004. májusi számában. Nagyon ajánlatos, hogy a kiadványt minden zarándok beszerezze, és ha a templomi imákon nem is tud minden nap részt venni – lélekben kapcsolódva sok ezer emberhez – odahaza imádkozzon. A szövegeket az internettel rendelkezők letölthetik a Közép-európai Katolikus Találkozó honlapjának (www.communio.hu) Szolgáltatások menüpontjából is. Mariazellben a szentmise előtt lesz lehetőség szentgyónásra, de a zarándokok nagy száma miatt inkább azt javasoljuk, hogy lehetőleg mindenki a zarándoklat előtti napokban odahaza igyekezzen elvégezni szentgyónását.

■ Horváth István Sándor,
MKPK Titkársága

Levelesláda

Köszönjük eddigi leveleiket. Várjuk továbbra is olvasóink hozzászólását, észrevételeit szerkesztőségünkben. Járuljon hozzá Ön is lapunkhoz híreivel, gondolatai közlésével.

Szerkesztőségünk címe: Pécs, Szent István tér 23.

E-mail: sajtoiroda@pphf.hu • Telefon: 06/30-630-8066

A rejtőzködés szépsége

Bartalits Mihály apostol szobrai az egykori püspöki szeminárium udvarában

Az eredeti elrendezésben a szobrok kezében lévő egyes szerszámok horganyzott bádogból készültek, ezek az idő haladtában úgyszólván teljesen megsemmisültek.

Amikor Dulánszky Nándor püspök 1881-ben megállapodott báró Friedrich Schmidttel a székesegyház alapvető átalakításában, illetve Árpád kori román stílusban tervezett újjáépítésében, akkor értelemszerűen ez a Pollack-féle külső elbontását jelentette. Döntöttek a Bartalits szobrok áthelyezéséről. A tizenkét apostol szobra az akkor

még csak a Papnövelde utca déli oldalát elfoglaló püspöki szeminárium udvarára, annak mellvédjére került. Ekkor még a mai Hunyadi út felé nyitott volt ez a tér, így a székesegyház és a Káptalan utca felől nagyszerű rálátás kínálkozott a magasan álló apostolokra. Ezt a látványt „szigetelte” el a szeminárium 1883-as bővítése, amelynek során a tömb Nyugat felé zárttá vált, egészen a városfalig. Az új, neoromán bazilika homlokzatára kerültek előbb Kiss György, majd ezek teljes tönkremenetele után Antal Károly szobrai, me-

lyek ikonográfiájukban követték a Bartalits-féle szobrokat.

Ott vannak tehát ma ezek a monumentális apostolszobrok a Papnövelde utcai zárt udvaron, egy étellel telített zajos-csintalan iskola közepén. Alkotójuk ezeket 17 méteres magasságba szánta, arcki-fejezéseik és gesztusaik ezért rendkívül fegyelmезettek. De különös drámaiság rejtőzik abban a tényben is, hogy a szobrok az alattuk lévő oszloptalapzatok befejezéseként, mintegy humanizálják az építészeti formákat és ezenközben maguk is kissé megmerevednek. Csak a fejtartásokban, a sokfelé tekintő arcokban fedezhető fel némi élénkség. Nem könnyen leírható látvány a tizenkét, kétszeres ember nagyságú kőfigura. A legfőbb nehézséget az jelenti, hogy az időjárás, az eső, a fagy, a szél az eredetileg akadémikus gondossággal megformált alakok arcát, kifejezéseit, hajzatát, ruházatát és végtagjait kezdte viszszaalakítani azzá, amiből „vételtek”, vagyis egyszerű, megformálatlan kőanyag. Így ezek az apostolszobrok lassan a modern művészetnek azokkal a nagyhírű alkotásaival kerülnek egyazon esztétikai és jelentés-szintre, amelyekben a tökéletesen formált és differenciált természet minőségeinek egymásba alakulása, illetve az emberi, a teológiai és természeti minták lényegi azonossága mutatkozik meg. Ez melankóliájuk sokak számára vonzó különös sugárzása és ez a minőség az, ami érdekessé teszi őket arra, hogy valamennyiünk számára szemet és lelket gyönyörködtető, mély élménnyé váljanak.

■ Aknai Tamás

Fotó: Tóth László

JÓ HÍR
A PECSI EGYZHÁZMEGYE LAPJA

Alapító: A pécsi megyés püspök
Felelős szerkesztő: Fazekas Orsolya
Szerkesztőbizottság: Báling József,
Cziglányi Zsolt, Garadnay Balázs,
Gesztesy András, Góják János, Kvanduk Frigyes,
Takács Gábor

Szerkesztőség:
7621 Pécs, Szent István tér 23.
E-mail: sajtiroda@pphf.hu

Layout: Balázs András
Felelős kiadó: Fény Kft.
Pécs, Janus Pannonius u. 11.

Nyomda: EiterTM, Pécs
Készült: a *Dumantúli Napló*
Szerkesztőségének közreműködésével